

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ
ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ХОРЕОГРАФІЇ

Кваліфікаційна робота: Творчий проєкт з пояснювальною запискою на тему:
ТЕМА ЛЮБОВІ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ МЕНТАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ В БАЛЕТІ «КОХАННЯ»

Виконала студентка II курсу
Групи МХР-31-22з
Спеціальність 024 Хореографія
Хуторянська Ірина Костянтинівна
Керівник: професор, кандидат
педагогічних наук, заслужений діяч
мистецтв України Забрєдовський С. Г.
Дата виконання:
23.11.2023р.

Актуальність роботи

Запорукою правильності обраного шляху у житті є людина, що має стрижень моральних, етичних та естетичних норм. Такі постулати закладаються при вихованні. Людина, з міцним стрижнем характеру і своїх установ, перемагає усі негаразди та достойно приймає виклики життя.

Сучасний світ несе за собою багатогранні зміни у буття соціуму. Незмінним ж залишається завжди тема кохання. Культура та кохання – це цвіт та майбутнє нації. Дану тему порушують культурологи, історики, хореографи, постановники, постановники-балетмейстери. Це широка для вивчення тема висвітлює нагальні питання сьогодення. Невпинність вивчення її розкриває нові розуміння проблем та характеристик теми. «Тема любові через призму ментальних цінностей в балеті «Кохання» не має кордонів завершення розвитку. Вона розвивається, модернізується, поєднує минуле з теперішнім та приймає різнопланові версії подання у сучасних українських постановників.

Мета

Проаналізувати традиційну народну культуру в контексті формування соціально-психологічних особливостей необхідних людині для обрання життєвого шляху та вибору, від якого залежить не тільки майбутнє індивідуума, але соціуму і людства загалом.

Провести дослідження теми кохання через призму еволюції українського хореографічного мистецтва. Визначити відмінності та збіги у подачі та розкритті сюжетної лінії кохання українських хореографів різних поколінь. Ознайомитися з творчістю наших пращурів. Виділити танцювальні традиції святкування в українській культурі. Дослідити елементи подання теми кохання у хореографічному вигляді. Обґрунтувати важливості кохання як теми хореографічного твору.

Завдання

Проаналізувати механізми формування морально-етичних постулатів особистості засобами хореографічного мистецтва в контексті української народної культури та через призму традиційного сімейного виховання. Охарактеризувати та сформулювати наявність змін та розвитку теми кохання українського хореографічного мистецтва впродовж часу. Виявити чинники впливу на дану тему та провести паралелі між українськими хореографами, що працювали в одному чи різних сторіччях. Порівняти їх методи передачі теми кохання у творах. Проаналізувати та встановити пряме відношення та вплив історії України на хореографічну культуру України. Визначити етапи розвитку та виявити різнобарвність передачі теми кохання українських хореографів-постановників. Показати вічність почуття кохання та актуальність даної теми.

Об'єкт

Українська традиційна народна культура.

Хореографічне мистецтво трипільської культури.

Українська народна творчість, танцювальні обряди та традиції.
Діяльність хореографів-постановників ХІХ-ХХ століть.

Новаторські інтерпретації теми кохання у творчості митців ХХІ століття.

Предмет дослідження

Хореографічне мистецтво, сучасні особливості, виклики та трансформація в силі історичного розвитку.

Тема кохання у хореографічному мистецтві України.
Вплив часу на танцювальні твори українських митців та їх пращурів. Творчий проєкт: балет «Кохання».

Методи дослідження

1) Методи емпіричного дослідження:

- власні спостереження за змінами подачі теми кохання в хореографічних творах;
- порівняння діяльності митців, що жили в різних епохах;
- експериментування над елементами вираження образу та символу кохання у власному хореографічному творі;
- бесіди та консультації з викладачами НАККіМ;
- спостереження зі сторони хореографа, педагога, постановника, а також глядача, аналіз побаченого матеріалу в театрі, залі, по відео, наочно та аудіально;
- аналізування творчих робіт українських митців різних поколінь;
- порівняння методів українських хореографів-постановників із зарубіжними; порівняння власних результатів творчості з хореографічними роботами колег;
- моделювання розкладу репетицій з учасниками постановки; опрацювання хореографічного тексту, виправлення рухів та поз, робота над передачею образу;

Методи дослідження

- робота з відео та аудіо матеріалами;

- відвідування вистав хореографічних митців різних країн;

- педагогічний експеримент:

- а) констатувальний: аналіз психолого-педагогічних якостей в собі та виявлення психологічного стану та рівня учасників постановки, їх здатність поваги до постановника та педагога;

- б) формувальний: дослідження поведінки учасників під час процесу роботи над власною постановкою, вплив мого психологічного стану на учасників постановки та здатність підлаштовуватися під умови роботи, такі як: затримка по часу репетиції, запізнення одного з учасників тощо. Гармонійна співпраця та вільне вираження побажань та порад учасників постановки щодо хореографії чи емоційної подачі в танці.

- в) контрольний: швидке реагування учасників на зміни в хореографічному тексті, на зауваження з боку мене як педагога-постановника.

Методи дослідження

2) Методи теоретичного дослідження:

- ідеалізація: розкриття теми кохання у хореографічному мистецтві України;
- формалізація: пізнання теми кохання у хореографічному мистецтві України шляхом відображення структури постановки та відображення даної теми у постановках митців різних століть;
- логічні та історичні методи: застосування історичних джерел у сфері «розвиток культури України», аналіз культурної спадщини за хронологічним порядком, починаючи від трипільської культури (пращурів) і завершуючи аналізом власної постановки (нащадки).

Наукова новизна

Вперше в українському мистецтві тема любові проаналізована через призму національно-ментальних цінностей українців в їх історичному розвитку до сьогодення.

Проводиться аналіз виключно українських творів. Розглядаються хореографічні постановки основною темою яких є кохання.

Твори, що мають сюжетний розвиток, який не стосується теми кохання, не підлягають дослідженню в роботі. Аналіз змін та відмінностей творів проводиться строго за хронологічним порядком, починаючи з трипільської культури до сьогодення.

Практична значимість

Дослідження проведене на основі методичних книжок та історичних джерел, тому його можна застосовувати у подальших аналізах та вивченні даної теми.

Доречним є і проведення позашкільних занять на основі матеріалу роботи задля поглибленого знайомства з культурою та розвитком української творчості.

Апробація та публікація результатів дослідження:

Апробація отриманих результатів. У колективі United Ukrainian Ballet відбулася постановка балету на тему кохання з використанням сучасних методів подання та передачі сюжету та хореографії.

Публікації. За матеріалом дослідження опубліковані тези: «Еволюція українських творів на основі сюжету кохання», Хуторянська І.К. Магістрант кафедри Хореографії 024 Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2022 рік Київ, Україна.

Розділ І. СВІТОГЛЯДНО-МЕНТАЛЬНІ ЦІННОСТІ УКРАЇНЦІВ

Висновки до I розділу

Отже, українське народне виховання є найважливішим аспектом у становленні свідомої людини. Батьки з дитинства прививають уміння любити своїй дитині, від цього виростає достойне покоління, яке має гуманне ставлення до всього живого. Творці споконвіків зверталися до ліричної та, водночас, драматичної теми кохання. Люди в будь-який час, в будь-якій країні розуміють сенс та почуття любові. Доведено, що саме українська народна творчість та особливості виховання зберегли сприйняття та вираження таких почуттів, як віра, надія, щастя, свобода, любов до сім'ї, любов до Батьківщини, до праці тощо.

Висновки до I розділу

Досліджені хореографічні твори «Лісова пісня» композитор М. Скорульський, «Лілея» комп. К. Данкевич, «Пан Каньовський» комп. М. Вериківський та інші нагадують сучасному поколінню що насправді є цінністю в житті, і за що слід боротися, щоб бути щасливими та вільними. «Танго на пуантах» та «Ближче ніж кохання» хор. А. Шошин, «Жізель» хор. Р. Поклітару розкривають та вивільнюють вираження почуття на сцені, що дає поси́л глядачу – бути сміливими, щирими та відвертими у своїх почуттях. Це також пояснює ризик освічення, багато людей так і не змогли сказати один одному «я тебе люблю». Відмічено, що кожен з митців намагається вивести любов на перший план у життя людини. Бо любов – це світло, любов – це життя, любов – це мир та злагода.

Висновки до I розділу

Різноманітність вираження почуттів, сценічне подання та своєрідність розуміння надихають та зацікавлюють. Покоління змінюються, суспільне сприйняття підлаштовують під загальні стереотипи. Аналізуючи творчість хореографів-постановників різного часу, можна наочно побачити пряму залежність від установ певного періоду часу. Тобто танцівники виконували ліричні та лірико-драматичні твори так, щоб публіка сприймала це. До періоду - кінець ХІХ – початок ХХ століття танцівники мали менше контакту між собою, почуття кохання можна було відчутти від атмосфери, яку створювали танцівники, освітлення та декорації. У сучасному світі використовують такі елементи вираження любові як: міцні обійми, поцілунки, доторки до обличчя, талії, грудей, сідниць тощо. Раніше це б здавалося розпусним, проте зараз світ сприймає все інакше. Це прямо залежить і від музичної сфери, моди та мас медіа. Прослідковано таку тенденцію - світ змінюється, сприйняття соціуму залежить від загальних понять та звичаїв. Проте, варто зазначити, що збереження класичного репертуару митців минулого є запорукою шанування історії культурного розвитку суспільства. Для цього існують академічні театри та – сучасного мистецтва.

Розділ II. РЕАЛІЗАЦІЯ ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ: БАЛЕТ «КОХАННЯ»

Обґрунтування вибору теми

Порушується тема цінностей у житті. Особливо в нинішні часи, люди поспішають прожити усі події свого буття за нав'язаними соціумом стереотипами. Люди прагнуть рано одружитися, народити дітей, стати мільонерами тощо. Але усі забувають насолодитися кожним моментом у власному житті. Найчастіше ця проблема зустрічається між коханими людьми. Вони перестають цінувати один одного та бути щасливими кожної секунди разом.

Тому все більше хочеться зупинити час та насолодитися миттю, хвилиною, годинами проведеними з рідними, друзями, коли ти відчуваєш себе щасливим. Коли розумієш, що можна втратити або не встигнути на повну відчути смак свого життя, то починаєш розуміти – що дійсно робить тебе щасливим. Прикладом в номері служить тема кохання.

Сюжет

Спрямовано увагу на зустрічі двох людей – дівчини та хлопця. Всі учасники номеру – є люди, які мають образ «темпу життя», його рух. Дівчина і хлопець є частиною цього руху. Але доля постійно дарує їм зустрічі, що народжує в їх серцях дійсне почуття щастя.

Бушує рух життя. Перша зустріч дівчини та хлопця, вони знайомляться один з одним. У пари зароджуються почуття, натовпу це не подобається. Людям зазвичай важко радіти за щастя інших. Хлопець захищає дівчину від цього емоційного впливу. Виходить сліпа дівчин. У неї своя історія – вона все життя вчиться довіряти. Сліпа має силу відчувати долю інших, вона виступає пророком щасливого життя для хлопця та дівчини. Стається чудо, і сліпа прозирає – це як знак, що те, що вона відчула на рахунок пари, справдиться.

Сюжет

Зустріч подруг, вони веселяться, пліткують. Одна з них розповідає про лист від хлопця. Вона не знає, хто це написав. Головна героїня впізнає почерк свого коханого. Вона розуміє, що він зрадив її. Наступна картина описує внутрішні почуття, які переживає дівчина. Їй боляче, потім вона думає чи не помилилась в обвинуваченнях, вона заплуталась. Дівчина відчуває смуток та розгубленість.

Зустріч хлопців, вони веселяться насолоджуються життям. Головний герой приходить з іншою дівчиною. Один з друзів бере гітару і, під її звуки, виходять дівчата. Хлопці запрошують їх на повільний танець. Головна героїня теж почула гітару, вона побачила свого коханого з іншою. Дівчина тікає та за нею її хлопець.

Сюжет

Виконується дует головних героїв – це теплий спогад дівчини. Вона згадує їх знайомство, як відчула, що закохалась. Цей епізод сповнений приємними ніжними почуттями.

Але реальність інша – дівчина згадує про зраду, їй дуже боляче. Під пристрасні звуки танго хлопець та дівчина переживають свою першу сильну сварку. Пара кохає один одного. Дівчина має зробити вибір серця: чи пробачити свого коханого. Вона розриває троянду, яку він їй подарував, показуючи наскільки він розірвав їй серце та довіру. В останню мить, дівчина палко обіймає хлопця. Вони мають ще час для своєї спільної історії. Хлопець перегортає пісочний годинник (реквізит номеру) – символічно запускаючи час для їх нової історії кохання.

Характеристика дійових осіб та образності фрагментів

- ❑ Масовка – це соціум, звичайні люди, які символізують вир/рух життя. Це образ динаміки, клопотіння, руху, поспіху, бігу, плину часу.
- ❑ Дівчина з вадою зору та два хлопці – образ підтримки та довіри. Окремо сліпа дівчина виступає пророком для головних героїв.
- ❑ Дівчата – жіноча дружба. Одна з подруг буде задіяна у зраді головного героя.
- ❑ «Йога» - учасники створюють образ гармонії. Головна героїня в цьому епізоді намагається зрозуміти свої почуття.
- ❑ Хлопці – чоловіча дружба.

Характеристика дійових осіб та образності фрагментів

- Дівчина та хлопець – це звичайні без конкретних характеристик люди, яким доля подарувала зустріч. Але вони символізуютьплинність життя. У дуеті «спогади дівчини» їх вік буде змінюватися впродовж танцю. Також вони символізують вміння любити, пробачати та бути щасливими.
- «Танго» - танець кохання, яке бурлить яскравими фарбами. Це пристрасть, щирість та відвертість почуттів.

Задумкою було зробити з учасників номеру ніби вир. А головні герої - постійно присутні на сцені. Масовка відображає настрій головної пари. І це поєднує кожен окремий фрагмент у спільний номер зі спільним змістом.

Різновид та стилістика постановки:

Неокласика

Ідейно-тематичний аналіз

Тема: вічність почуття кохання. Життя сповнене любов'ю та драмою.

Ідея: зрозуміти кохання та себе в цьому почутті. Не бігти за часом, а бути в часі поруч зі своїми коханими. Цінувати один одного.

Конфлікт: невірність та питання пробачення.

Надзавдання:

Надати надію, що кожен зустріне свою кохану людину.
Заохочувати долати важкі життєві ситуації разом.
Спонукати розвивати стосунки та вміти пробачати дин
одного. Пробудити віру на щасливе життя.

Форма:

Хореографічна сюїта/
Парно-масовий танець

Жанр:

Лірико-
романтичний/
драматичний

Вид:

Неокласика
(демі-класичний)

Драматургічна побудова постановки

Експозиція:

Бушує рух життя. Усі учасники номеру приймають різнобарвні фігури під час свого динамічного руху. Танцівники кордебалету символізують соціум, людську заздрість, незадоволення. Перша зустріч головних героїв.

Зав'язка:

На сцені знаходиться тріо: два хлопця – символ опори та надії та сліпа дівчина. Цей номер сповнений надією та добром. Два хлопця ніби як янголи охоронці незрячої дівчини, вона довіряє їм та, завдяки їх підтримки, знаходить сенс у житті. Сліпа виступає пророком долі хлопця та дівчини, вона розказує глядачеві, що їх кохання буде міцним через щоб вони не проходили. Сама сила пари робить чудо – і сліпа дівчина прозріває.

Драматургічна побудова постановки

Розвиток дій:

- 1) Виконання веселого танцю дівчат-подруг. Одна з них показує іншим лист «признання в кохані» від невідомого для неї хлопця. Головна героїня впізнає почерк свого коханого. У неї закрадаються сумніви щодо вірності коханого.
- 2) Фрагмент під назвою «йога» – символ замислення людей про гармонію та важливість життя та себе як особистості. Дівчина відчуває біль та страх, що була зрада. Вона намагається опанувати свої почуття саме через призму спокою, яке надає йога.
- 3) Завзятий танець хлопців. Присутні елементи класичної техніки (стрибки, тури тощо). Усі веселяться, головний герой з'являється з іншою дівчиною. Один з друзів дістає гітару, і всі інші запрошують дівчат на повільний танець. Головна героїня бачить зраду, її опасіння ствердилися. Головний герой тікає за головною героїнею.

Драматургічна побудова постановки

Кульмінація:

Дует хлопця і дівчини – символ плину життя. Це спогад головної героїні про перше знайомство, враження та почуття. Вона уявляє свою старість разом. Впродовж їх танцю іде зміна їх віку, яка помітна по рухах. Цей дует наповнений теплом та щирим коханням (додаток VIII).

Розв'язка:

Виконується спільний номер – танго. Основна увага на центральну пару. Головна героїня виказує свій біль за невірність хлопця. Він намагається зробити все, щоб вона пробачила.

Тема танго висвітлює вічність кохання. Але чи кожен може пробачити зраду?! Головна героїня пробачає. Вкінці пара повертає годинник, щоб час знов йшов для їх історії кохання. Це образна дія, яка може нагадати вислів «початок з чистого аркуша». Кінцівка залишає присмак надії на світле щасливе майбутнє головних героїв.

Мораль (додаток до розв'язки):

цінувати час проведений з дорогими та коханими для вас людьми. Поважати любов один до одного та бути чесним, в першу чергу, перед собою. Зрозуміти, хто насправді є важливим для тебе і цінувати почуття один одного.

Музична основа твору

1. «Clouds, The minds on the (re)wind» - Ezio Bosso.

Характер композиції: метушливий, потужний та глибокий. Музика ніби розповідає про біль та труднощі, можна відчувати силу боротьби та протистояння в її нотах.

2. «Inspiring-cinematic-ambient» - piano.

Характер композиції: пронизливий та глибокий. Присутнє відчуття приємного смутку та надії.

3. «Rondo Alla Turca» - Vanessa Mae.

Характер композиції: веселий та грайливий. Мелодія сповнена різкими переїнами тонів, що викликають радісний танцювальний настрій.

4. «On the Nature of Daylight» (monocherry remix) – Max Richter.

Характер композиції: томний спокійний неквапний. Музика для занурення до своїх думок, душі та серця.

5. «Fort (Delibes)» - Szentpeteri Csilla.

Характер композиції: веселий душевний та бадьорий.

6. Ameli (acoustic).

Характер композиції: ніжний та чуттєвий. Мелодія душі та приємних спогадів.

7. «Libertango» - Jozsef Lendvay.

Характер композиції: пристрасний тягучий та, місцями яскравий. Можна відчувати ніби «співає серце» через музику.

У поєднанні з музикою йде застосування «звуків» міста та бою годинників як звуковий спец-ефект.

Костюми виконавців

Костюми в даній постановці мають особливу палітру кольорів. Кордебалет одягнений у коричневе та чорне вбрання – це створює атмосферу натовпу, міста. У повсякденному житті темні кольори користуються більшою популярністю серед людей. Звідси створюється уявлення рутини, смутку та буденності. Кольори насичають життя емоціями. Пастельні відтінки асоціюються з ніжністю та світлом. Головна героїня – єдина матиме світле вбрання. Вона, як персонаж, - чиста добра та тендітна. У хлопців присутній такий елемент одягу, як чорний піджак. Перше, що спадає на думку, коли людина в чорному костюмі – це офіс та робота. Піджак також підкреслює красу та чоловічий шарм. Головний герой – єдиний, хто не має даного елемента одягу. Це підсвідомо показує його свободу та волю до своїх дій.

Основні елементи костюмів:

У хлопців чорні бавовняні штани та сорочка, чорний піджак.

Дівчата – коричневі спіднички та купальник на довгий рукав, світле трико; зачіски: дулька чи мальвінка.

Взуття для усіх: балетки.

Реквізити

Упродовж усієї постановки на столі стоїть пісочний годинник – символ часу та плину життя.

У деяких фрагментах номеру можна побачити троянду, що лежить біля годинника – це додає інтриги до сцени, яку бачить глядач. Троянда, як маленька підказка, що між персонажами проходить лінія конфлікту на основі теми кохання.

Реквізити

У фрагменті, де з'являється сліпа, дівчина має пов'язку на очах. Це підкреслює її ваду зору.

Під час танцю трьох дівчат-подруг, одна з них має лист-зізнання. Саме через нього і розгорається конфлікт.

У фінальному фрагменті «Танго», головний герой дарує своїй коханій троянду.

Висновки до розділу 2

Балет «Кохання» - твір, який на основі сюжету з реального життя, дає надію на щастя. Щастя кохати та бути коханим, вірити у щирість та бути чесним з собою. Можна відчувати посилення номеру - нагадати людям про цінність моменту з рідними та дорогими для вас людьми. Піклуватися, любити, бути гуманним та вірним – це ті дії, які можуть змінити світ на краще. Слід пам'ятати, що починати зміни ми можемо, в першу чергу, тільки з себе. І з надією та добром у серці можна пізнати більше щастя, ніж ми думаємо. Через постановку проаналізовано зміну внутрішніх почуттів під впливом зовнішніх емоційних чинників. Порівняно душевний та психологічний стан героїв при різних обставинах сюжету. Проведена взаємодія хореографічних рухів з емоційним станом танцівника, доведено, що це взаємопов'язано. Застосовано експериментальне філософське розуміння та подача кохання у танці. Опрацьовано та проаналізовано хореографічну основу постановки «Кохання». Використано засновані знання з теоретичного матеріалу у практичній роботі. Отримано досвід у постановочній діяльності повноцінного одноактного балету.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!